

LISTY

skřítko Lískáčka

pro rodiny s dětmi

List 5/2014 - ČERVENCOVÝ

Líska

Lískáčkov
červencové
téma:

Déšť'

Co nás čeká:

- **Putování vody** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, dle potřeby)
- **Prší!** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 15 minut)
- **Mrak v lahvi** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 15 minut)
- **Malování deštěm** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, 20 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

Déšť'

„Konečně prší!“ s úlevou prohlásil Lískáček, když pozoroval kapky deště za oknem.

„Jak konečně? Já nechci, aby pršelo, protože pak nemůžeme jít ven.“ Prohlásil naštvaně Tomík. Těšil se totiž, že půjdou stavět hráze na potok. Jitka jen smutně pokývala hlavou a nešťastně pozorovala kapky stékající po okně.

„Ale déšť je důležitý. Je velké sucho a za chvíli by tady nic nerostlo.“ Rychle odpověděl Lískáček a kroutil nevěřícně hlavou. „A proč byste nemohli jít ven? Copak nemáte pláštěnku a gumáky?“

„To jo, ale není to zábava. Všechno je mokré a na nic se nedá hrát.“ Odpověděl Tomík a dál se mračil na déšť.

„Tak to bych neřekl. Za deště se dá venku dělat spousta zajímavých věcí. A navíc je všechno venku jiné a zvláštní.“ Začal s nadšením vykládat Lískáček. Popisoval, jaké hry se dají veku hrát, co zajímavého mohou děti v přírodě vidět a nakonec se rozpovídal o duze, která se může občas na nebi objevit, když za deště svítí sluníčko. Nakonec Tomíka s Jitkou přemluvil, aby vyrazili ven a sami se přesvědčili, že měl pravdu. Nejprve pouštěli ložky z trávy na chodníku, kde se během deště objevil potok. Pak pátrali po zvláštním bubnování, aby nakonec zjistili, že ze střechy kape voda na dno obráceného kýble. Skákali do louží, dělali přehradu na potůčcích v trávě, a když se unavili, sledovali kapky, jak dopadají na listy stromů, kde se stékají a vytváří na koncích listů trpytivé drahokamy. Užili si spousta legrace a vůbec jim nevadilo, že prší. Nakonec měli štěstí a viděli i tu slibovanou duhu. Po dešti si hráli pod stromy a chytali do kelímků kapky, které zůstaly na listech, a ještě dlouho po dešti padali k zemi.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství
| LIDÉ A PŘÍRODA

Zlínský kraj

Lískáčkovo
bádání:

Putování vody

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: oblečení do deště (gumáky, pláštěnka, deštník)

Motivace: Co se děje se všemi těmi kapkami, které spadnou na zem? Neleží na sobě jako sněhové vločky, nevytváří závěje, někam zmizí. Ale kam? Tomáš s Jitkou a Lískáčkem se dlouho dohadovali, co s nimi je. Nakonec vyrazili ven, aby se sami přesvědčili a vypátrali pravdu.

Už jste se někdy procházeli v dešti. Jestli ne, tak to určitě zkuste. A vyrazte rovnou s dětmi.

Postup: Pro spoustu dětí, ale i dospělých je dešť signálem, že se mají někam schovat. Ale v dešti se dá zažít i spousta zábavy. Například můžete v gumácích skákat do louže jako malá žabka, nebo můžete pouštět lodičky z listů či trávy na potocích, které se objeví u kraje chodníku. Nebo můžete prozkoumat dešť všemi smysly. Nechte si nakapat pár kapek do pusy. Jak chutná dešť? Zaposlouchejte se do zvuků, které dešť vydává, a zkuste jich najít co nejvíce různých. Prozkoumejte jeho vůni, prohlédněte si třpytivé kapky nebo duhu, která při dešti vznikne. Nebo jen tak nechte dešťové kapky stékat po rukách. Jsou studené nebo teplé?

Můžete si také zahrát na detektivy a zkuste zjistit, co se děje s kapkami, které dopadnou na zem. Prohlédněte si mokré listy stromů a trav, z nichž kapky po dopadu stékají a padají na zem, podívejte se, jak se část kapek vsákne do půdy a přebytečná voda v malých pramíncích odtéká pryč. Najděte místo, kde se pramínky spojují, až vytvoří potůček, a zkuste objevit, kam tento potůček teče. Ve městech většinou končí v nejbližším kanále, při procházce venku zjistíte, že i obyčejná cesta se může v dešti proměnit v pořádnou Amazonku.

Trocha teorie: Po dopadu na zem se část vody odpaří zpátky do atmosféry. To můžeme pozorovat zejména v teplých dnech, kdy se po dešti páří z lesů nebo z rozpáleného asfaltu. Část vody do sebe nasají rostliny, část se vsákne do půdy a část steče po povrchu pryč. Vše ale záleží na intenzitě deště. Pokud je dešť mírný, většina vody se vsákne, pokud je dešť prudký, většina vody odeče pryč.

Lískáčkův
pokus:

Prší!

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: v místnosti

Pomůcky: rychlovarná konvice, 1 hrnek vody, vychlazený džbán na vodu nebo pánvička s ledem

Motivace: Naši kamarádi už vědí, co se s kapkami deště po jejich dopadu na zem děje. Ale kde se berou ty malé drobné kapky? Pojďme si společně udělat malý dešť. Není to nic těžkého a nebudeme ani potřebovat deštník.

Postup:

1. Pokud k vytvoření deště použijeme džbán na vodu, nejprve ho dáme vychladit do lednice.
2. Do rychlovarné konvice nalijeme hrnek vody a konvici zapneme.
3. Jakmile voda v konvici začne vřít, podáme si z lednice vychlazený džbán na vodu a otevřeme vrchní poklop konvice.
4. Vychlazený džbán držíme nad stoupající párou dnem vzhůru a pozorujeme, co se stane. Po chvíli se začne pára srážet a po stěnách džbánu začnou stékat vysrážené kapky, které nám nakonec kapou zpět do konvice.
5. Pokud použijeme pánvičku, dáme dovnitř pánvičky led, umístíme ji nad stoupající páru a na spodu dna pánvičky se začnou srážet kapky vody.

Trocha teorie: Voda ve formě páry je všude kolem nás, i kdy ji na první pohled nevidíme. Jakmile ale vystoupá do míst, kde je chladnější vzduch, začne se srážet nejprve v malé a pak větší dešťové kapky. Nevěříte? I my vydechujeme páru, kterou nevidíme. Postavte se k oknu a dýchněte na chladné sklo. Sklo se zarosí vysráženou parou. Podobně vznikají mraky. Chladnější vzduch v sobě udrží mnohem méně vodních par než vzduch teplý. Proto dochází k tvorbě mraků. Pokud teplota více klesne, začnou z mraků vypadávat srážky.

Lískáčkův
pokus:

Mrak v lahvi

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

Místo: v místnosti

Pomůcky: 1,5l PET lahev s uzávěrem, vlažná voda, sirka, špejle

Motivace: Určitě jste už někdy spolu pozorovali oblaka. Vypadají jako tajemné načechrané zámky, které nás lákají k vymýšlení různých příběhů. Škoda jen, že jsou tak vysoko a nemůžeme se jich dotknout. Ale to není tak úplně pravda. Takový malý mrak si můžete udělat i v obyčejné PET lahvi.

Postup:

1. PET lahev vypláchneme a napustíme dva centimetry vlažné vody.
2. Lahev položíme na bok a opatrně k jejímu hrdlu přiložíme zapálenou sirku, kterou sfoukneme a částečně strčíme do lahve. Můžeme také do lahve strčit zapálenou špejli. Naším cílem je nachytat do lahve kouř.
3. Po nachytání kouře lahev zavřeme víčkem.
4. Po uzavření lahve pořádně vši silou zmáčkneme a držíme zmáčknutou minimálně 15 vteřin. Můžeme také lahev položit na zem a nechat děti, aby si na ni stoupily.

5. Jakmile lahev pustíme, utvoří se uvnitř bílý mrak. Pokud lahev znovu zmáčkne, mrak opět zmizí. A tak je to možné zkoušet stále dokola.

Trocha teorie: Stlačením láhve dojde k stlačení vzduchu uvnitř a ke zvýšení jeho teploty. Stlačený teplejší vzduch je schopen pojmout více vlhkosti. Při uvolnění tlaku vzduch rychle zvětšuje svůj objem a rychle se ochlazuje, takže náhle není schopen udržet zvýšené množství vlhkosti. Nadbytečná vlhkost se proto začne srážet na kouřových částicích ve formě droboučkových kapiček, které vytvoří mrak v láhvi. Nejenom mraky, ale i mlha jsou složeny z droboučkových kapiček vody. Ve skutečnosti jsou totéž. O mlze můžeme mluvit pokud je v kontaktu se zemí, kdežto mraky se vznášejí na obloze nad zemí.

Lískáčkovo
tvoření:

Malování deštěm

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku (možno i uvnitř)

Pomůcky: práškové temperové barvy (nebo jiné barvy v prášku – např. potravinářské, na batikování), tvrdý papír velikosti A3, staré slánky nebo pepřenky (nebo skleničky s proděravěným víčkem), pracovní ubrus nebo pracovní podložka, v případě nedostatku deště rozprašovač s vodou

Motivace: Jakmile začne pršet, dešťové kapky všechno změní. Padají nebojácně do prachu cest a smývají i jemný poprašek z rostlin. Nejvíce je tato změna vidět těsně po dešti, kdy je svět od kapek celý umytý. My tyto nebojácné kapky použijeme k tvoření. Necháme je rozpouštět různé barvičky a vzájemně je míchat, až nakonec vytvoří veledílo.

Postup:

1. Do starých slánek či pepřenek si nachystáme různé práškové barvy.
2. Na podložku nebo pracovní ubrus si položíme tvrdý papír a dle libosti na něj opatrně ze skleniček „cukrujeme“ práškovou barvu.
3. Jakmile jsme spokojeni, necháme déšť, aby za nás udělal tu nejdůležitější práci. Nachystaný papír odneseme ven na déšť nebo ho začneme opatrně rosit rozprašovačem. Je dobré, aby byl papír mírně nakloněný a barva mohla dle libosti stékat. Společně s dětmi pozorujeme, jak se barva rozpouští a míchá s ostatními barvami. Papír můžeme dle libosti naklánět a tím napomáhat k dalšímu míchání barev.
4. Jsme-li spokojeni, odneseme obrázek usušit.

Pozor: Při práci dáváme pozor, abychom se nezabarvili, nebo nezabarvili nábytek. Některé druhy barev nelze vyprat.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak dopadlo vaše pozorování?

Jak se vám líbila procházka deštěm? Povedl se vám mrak v lahvi a soukromý dešť? Zjistili jste venku při pozorování něco zajímavého? A víte už, proč v lese prší déle? Podělte se s námi o své zážitky. Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Co jste se dozvěděli zajímavého?
- Co se Vám podařilo?
- Z čeho je mrak?
- Kdy začne pršet?
- Kam mizí dešťové kapky, když dopadnou na zem?
- Co je to mlha?

Sestavila: Mgr. Lenka Pavelčíková

Odborná spolupráce: Mgr. Veronika Stočková, Mgr. Iva Koutná, Mgr. Marie Kordulová

Červenec 2014

